

Směrem k západu od Vojerec se táhnou zeširoka borové lesy, jako by neměly konce. Jsou tam porůznu rozhozeny vesničky, tu menší, jako Bretnej nebo Narč, tu pěkně rozrostlé, jako Černý Chlumeč nebo Ptačice, starý srbský kraj, holanská země, písčítá a chudá.

Holanští Srbové mají tvář své rodné země, zrnitý šedý obličej, a oko teskně mlčenlivé jako borové lesy bez mechu, poseté šiškami a napadaným jehličím. Rty jsou sevřené, pevně stisknuté k sobě, celkové vzezření jako ukuté, vytesané z této země. Zdravý lid, tichý a pracovitý, od přírody zbožný, plný bohatství duše a tak málo zvyklý styku s jiným světem, že první příval cizinců rázem vnesl osudné, tragické okamžiky do života těchto skromných, a přece sebevědomých lidí.

Jejich národní citění, jejich srbství je něco zcela přirozeného jako oddechování tajemných holanských samot, něco velmi čistého, nenápadného, o čem oni sami nemají žádnou jinou představu než tu, že nikdy jinak nebylo a jinak nebude. Srbství těchto holanů je ukrytý pramen, z něhož se ono citění v nových rodinách po staletí znovu rodilo, do holanských hřbitovů vracelo a zůstalo zcela neproměněné od pradávných časů až do dneška. Lid nezná své dějiny, má pouze v povědomí svou živou

tradici, a jenom srbská řeč a srbský kraj jsou svědky, kteří každému vypravují o srbském národu. Lid nikoli s vysokou, ale hlubokou inteligencí, nevyčerpateľnou jako poklady pod kůrou rodné země, lid s praktickým rozumem ve věcech svého selského stavu, přístupný novým vlivům, a přece uzavřený novým idejím, lid málo pohyblivý tělesně a duchovně, ale velmi čilý ve svém duševním životě, tvořivý a stvořitelský a umělecky zacházející se svými duchovními národními poklady: není krásnější srbštiny, jadrnějšího srbského zpěvu a kěrluše*, skočnějšího srbského tance a barvami i tvary bohatšího srbského kroje než v srbské holi.

Do tohoto tichého ráje se před několika desetiletími přivalil modernismus železnic, strojů, elektrárenských závodů, hnědouhelných podkopů, parních cihlen jako pekelný ďas, který ve vysokých ohnících vystrčil své spáry k nebi a polypovitými rukama kolejí objal celou holi a ohnivou tlamou začal dýchat jed do srbských vsí: žhnoucíma očima velkých elektrických lamp strašil v noci srbský lid, jako ďábel ničil srbskou duši a ještě ji ničí, den za dnem. Proti starousedlíkům je namířena špinavá peněženka, z ní se sytí tlupa příživníků srbského lidu, úředníci, majitelé dolů, kněží a navíc všelijaká verbež. To je dnes naše „krásná Lužice, správná, přátelská...“

Na černé kožené pohovce ve vojerecké Radni pivnici seděl už dvě hodiny rolník Šymko z Lubuše u džbánku černého piva a u čtvrtky čisté žitné.

* Kěrluš — duchovní píseň.

Byl jarní čas, někdy před masopustní nedělí. Tma nablížela do oken a na tržišti už dávno umlkl sobotní jarmareční ruch. Šymko přišel pozdě a krčmář Handrik neměl zvláště pilno, protože rolníci z okolí obvykle zavčas spěchají domů. Teprve kolem osmé hodiny očekával sobotní milovníky karet, a tak si přisedl k Šymkovi a zapálil si doutník.

„Copak jsi dneska nakupoval, Kristýně?“ pravil krčmář.

„Nic.“

Hodiny přerušily pomlku, která po tomto sporém začátku rozmluvy nastala: odzpívaly šest plným hlasem, jaký mají jen staré srbské dřevěné kukačky. Šymko si nalil zbytek žitné a poručil si další, k tomu druhý džbánek piva. Krčmář přinesl obojí a sobě také malou skleničku žitné.

„Nic? Něco jsi snad prodal, proso nebo slámu, teď před velikonoce se všechno dobře platí, že!“

„Ano.“

Krčmář si znovu zapálil doutník, který zažhnul jako hromádka bramborové natě, a ve vysoké Radní pivnici ve Vojerecích zavládlo chvíli úplné ticho.

„Co tě trápí, Kristýně, že mluvíš jen na půl huby? Nějaké pořízení jsi tady přece měl, i když mi po tom nic není. Co je nového v Lubuši? Máte tam teď dost cizích lidí z Berlína, inženýry, dělníky, no a bůhví kdo ještě tam k vám přitáhne.“

„Hm, no jo...“

„Hm, no jo... Prodals?“

„Ještě ne. Chtějí ode mne dvanáct jiter pole a kousek hole u ptačanské silnice.“

„Tak dvanáct korců a kousek hole.“

„Ano.“

„Co dávají?“

„Jedenáct set za korec, o tom chábí jsme ještě nemluvíli, tak okolo pěti tisíc za ten les, ale jen za holou zem, borovice jsou moje.“

„Tak, borovice jsou tvoje. Můžeš je prodat a...“

„Žádné borovice neprodám, a víš, zatracené vinstvo, já vůbec nic neprodám, ani těch dvanáct korců pole, ani to sakramentské chábí, nic...“

„Správně. Co z toho budeš mít, když prodáš, třináct, patnáct, dvacet tisíc marek, co to je, později můžeš dostat víc, a sousedi tě aspoň nebudou pomlouvat, že jsi začal s tou hloupostí první. Neprodávej. A jestli jsi jim to slíbil, tak jim řekni, že neprodáš. Dali ti zálohu?“

„Ne.“

„Tím líp. Nic neber...! A počkej: kdo vlastně vykupuje? Ěrika nebo stát?“

„Ěrika.“

„Tak. No, ta má přece ještě dost země a uhlí až k Lutům, ti pitomci už před lety hned všechno prodali a teďka lezou do těch děr jako havíři. Pár set marek za korec, chvílku se poměli jako páni — a nyní ani tolar v kapse a prázdný talíř na stole. Troubové. Co jsem se jim toho navtloukal do p... a do hlavy.“

„Ale jednou přece budeme muset prodat, víš, a to mi dělá starost, Jindřichu, to není jen tak, jako když prodáš kulovskému handlíři vykrmené prase nebo pěknou jalovici. Ten ti zaplatí, třeba se tě pokusí i ošidit, ale zase ti obstará pěkné sele, a ty je můžeš zas vykrmit a nemusíš se ničeho bát.“

Ale s těmi uhlaři... Je to k vzteku a k pláči, když člověk přijede do Ptačic nebo do Chlumce a Lutů. Všichni se hádají, všichni jsou zklamaní, ano, ošizení hůř než od handlíře prasat, a pěknou sebranku jim tam nasadili z Berlína, z ... ach, bůhví odkud, to všechno je, ta banda, co tam s našimi lidmi kope, ve dne v noci, v neděli i ve svátek...“

„Ve svátek, ve svátek, co je dneska lidem po svátcích, však ani vy sedláci nejste lepší, chamtivostí nevíte, kdy máte přestat. Já svátky nedržím, to je pravda, ale já ani v neděli nemohu svou hospodu vést jinak, než jak si to lidé žádají. A v tomhle jsou sedláci z dědin a dělníci z fabrik zajedno: ožerou se nejraději v neděli. No, mně je to fuk, a u mě nikdo nedostane víc, než snese.“

„Ožirají se, to je pravda. Ale všichni kvůli tomu špinavému uhlí, ti, co je pod svými pozemky měli, a ti, co je z našich srbských honů kopou, všichni jsou stejní ochlastové, a když je kapsa prázdná, tak se prodá korec, a dělník si jde pro foršus. — Čeď už taky leze pro foršus, a co nadělám, musím dát, jinak mi pacholek nebo děvečka uteče, a to si přede žněmi nemůžu dovolit. Po žních musím kus pole prodat, sám to neobdělám, a čeď už do Lubuše nechce. Copak se na stará kolena budu dřít? Pro starou a syna? Stará se mnou vydrží a o kluka nemám starost, když je v Grodku na práci.“

Starý Šymko začal nadávat, ale vůbec se mu tím neulevilo, vždyť to, o čem uvažoval, byla holá pravda, a nebylo ani pomyšlení, že by se něco mohlo změnit. Osud srbských rolníků kráčel rychle a ne-

zadržitelně a brázdil a rozrýval jednak tvář srbské hole směrem na východ a na západ od Vojerec, jednak obličej jejich obyvatel a vzhled jejich vsí a statků. Černá smrt srbského lidu...

Starý Šymko z Lubuše, plný neurčité rozmrzelosti, se ubíral po zlokomorovské silnici domů. Byla tma a blátivá cesta byla rozježděna uhelnými povozy, které jezdí denně z šachty Erika do bližších vsí. V poslední době přibyla k povozům také těžká auta, naložená železným materiálem, stožáry, drátem, porcelánovými talířky a různými součástkami, potřebnými k zavedení elektřiny po celém kraji až k saskému pomezí a dál hluboko do pruské hole a grodkovských končin. Ve všech vsích vojereckého okresu se rozhodli, že si zavedou elektřinu do statků, chlívů, stájí a stodol. Po celé měsíce jednali zástupci obcí s inženýry a řediteli dolu Erika, při němž postavili obrovskou elektrárnu vybavenou nejmodernějšími stroji velké berlínské firmy AEG, která se zase podílela svým kapitálem na akciové společnosti pro zpracování briket. Tyto velkokapitalistické organizace rozhodly sítě po celé Lužici a se svým úřednickým štábem se snažily dostat do rukou uhlí pod zemí, proměnit je v brikety, ty v elektřinu, a tak všechno zpeněžit. Zvláště jim záleželo na tom, aby podle možnosti vykoupily všechnu půdu a dostaly do sítě své elektrárny všechny vesnice, a zajistily si tak rentabilitu na dlouhou dobu. Jednání s představiteli srbských obcí nebylo lehké, a na počátku měli úředníci jen málo úspěchů při výkupu nemovitostí. Větší i menší rolníci nechtěli nic prodat;

elektrinu by s však zavedli docela rádi, ovšem pouze tak, že by ji zaplatili jako všechno ostatní.

Šymko byl starostou v Lubuši. Měl tam uprostřed vsi krásný statek, zděděný z pradávných let. Hospodařil dobře, měl dostatek pěkného skotu a také něco novějšího zemědělského nářadí. Před lety založil srbské rolnické sdružení a vedl je po celých dvacet roků. Teprve v posledních letech předsednické místo odstoupil — ne dobrovolně — krčmáři Schurovi, který se sem přistěhoval z lutovského okresu, aby vedl hostinec pro dělníky z dolu. Za několik málo let nahrabal tolik, že si mohl přikoupit starou vesnickou krčmu i s inventářem, kterou její majitel, Srb, téměř beze zbytku propil. Schur, který dříve zcela určitě nosil poctivé srbské jméno Žur, změnil staré srbské rolnické sdružení v německý Landwirtenverein a začal brzy s lejnským „amtvorstehrem“ nadržovat politice pruských konzervativců. Pole, kousek louky a pěkný kus staré hole koupil Šymko za babku v době, kdy ještě nikdo, ani on sám, nevěděl, že pár loktů pod zemí je nejkrásnější tvrdé hnědé uhlí. Přistavěl si velikou stodolu a nové chlévy, obytný dům pak zůstal, jak byl, solidně pokrytý doškem a uvnitř i zvenčí beze změny. To všechno Schura zlobilo, stejně jako to, že Šymko k němu nepříjde nikdy do hospody, ale chodí raději do Vojerec k Handrikovi nebo do Narče k Balovi.

Dnes šel Šymko právě domů k Lubuši. Žena s dcerou Katkou nakupovala ve Vojerecích, co bylo třeba pro domácnost, a protože chtěli s neděle zapíchnout pašíka, nechaly ženy otce, kde se mu

líbilo, a odjely s čeledínem zavčas odpoledne domů. Sedlák došel pomalu do Narče a zamířil do hospody k starému Balovi. Bala byl výjimečný muž, na všechno měl svůj vlastní názor, zvláště pak na nové poměry, které tak mocně působily na hospodářské a také osobní záležitosti srbských venkovanů na uhelných polích.

Šymko vstoupil do velkého šenku, kde seděl za kamny Bala s dýmkou v ústech.

„Pomáhej Pánbůh!“

„Pomáhej! Odkud — z domu nebo z Vojerec?“

„Z Vojerec!“

„Už jsi prodal?“

„Ne! Co bych prodával, když druzí mají víc a na nás z Lubuše zrovna ještě nečekají.“

„Dobrá, dobrá, na někoho možná ne, však je líp s rozvahou, ale na tvá pole čekají, to vím.“

„Ať čekají nebo ne, já neprodám! Handrik taky říká, že můžeme počkat.“

„Počkat? Proč ne, jen počkej!“

„Poslyš, co se to povídá o našem pastorovi, že běhá všude po dědinách kolem a zvláště Blunjanským celé hodiny vykládá a maluje, jak lehkou a krásně teď mohli přijít k penězům a někde dál v Prusích si koupit pěkné statky, když tady na písku není nic než dřina a uhlí nám přece nepomůže, když je v zemi?“

„Náš pastor, vojerecký Starak? Co mu je do toho! Dřeme se my. A koneckonců: co vykládá, že se dřeme? Děláme, jak se sluší, a neměli jsme doposud dost? Na tom našem písku toho moc nenaroste, to je pravda, ale my taky nepotřebujeme vydělávat

jako ti nůbl braniborští baroni nebo tamti okolo Budyšina. Co se černí starají, když jinak je k nám nic netáhne, leda kus másla, o které si řeknou a zapomenou zaplatit.“

„No nic, nejen Starak, ale i ten Němec Mulak.“

„Cože?“

„Hm, Starak si vyslouží za každé jitro čtyřicet marek, které mu zaplatí ředitelství briketárny, dojde-li k prodeji!“

Chvilku bylo ticho, oba muži potahovali energicky ze svých dýmek. Bylo patrno, že právě tak rázně pracují jejich myšlenky.

Najednou Šymko vstal, a aniž si poručil obvyklou pálenku, uchopil hůl a bez dalších okolků se s Balem rozloučil.

Šlapal po kopečku dál k Lubuši. U hřbitova se zastavil, znenadání ho zaskočila myšlenka, že zrovna za tou zelenou zahrádkou jsou jeho nejodlehlejší pole, kde nedávno vrtali kvůli uhlí. Napadla ho další myšlenka, co by se asi stalo se hřbitovem, kdyby toto pole prodal a briketárna tam začala kopat doly, klást koleje, stavět sloupy... Ještě před deseti lety věnoval půl jitra svého pozemku na rozšíření hřbitova a v horním rohu si vymínil svůj koutek jako odměnu za darované pole. Chtěl dojít posledního odpočinku na svém a byl na tento kousek země málem pyšnější než na celý svůj majetek. Narčané se dlouho bránili prodat něco ze svých nemovitostí; nakonec někteří mladí přece prodali zaneřáděná křoviska západně od vsi na písčité horce nad hřbitovem. V té době se briketárna o hůrku nezajímala, neboť tam uhlí leží příliš hluboko, a tak

tam z Eriky a státních pozemků vozili vykopaný písek a hlínu. Vznikl mohutný násep, a aby nezasy-pali hřbitov, postavili ze dvou stran vysokou zeď, takže hřbitov nyní nabyl vzezření jediného rovu, propadajícího se hlouběji a hlouběji. Temno a vlhko bylo na tom pohřebišti, slunce tam pronikalo jen při západu zarudlými paprsky. Nebude trvat dlouho, pomyslel si Šymko, a na mém poli budou také drápat uhlí, písek budou sypat za vysokou zeď a možná ještě přemístí cestu, zrovna tak jako u Nové Louky řečiště Halštrovské Vody, a nad hřbitovem postaví vysoký most, nezasy-pou-li ho docela... Hlouběji do země s mrtvými... a s živými někam na nový hřbitov na vykopaných spáleništích a úhorech a v jamách hlubokých stovky metrů! Šymko došel domů. Žena mu řekla, že všichni sousedé — kromě starého Kravce, Kocorovic tety a rodiny Sovorovic — včera podepsali kontrakt a své nemovitosti prodali. Ještě dva roky smějí hospodařit na svém, pak musí všechno opustit, nejprve louky, holi — kdo ji má — pak i pole a hledat si druhý domov. Za jitro platili osmnáct set marek bez rozdílu, ať šlo o kyselou louku nebo pole, za holi dva tisíce s dřevem. Kovark, jehož pole sousedila s Šymkovými, už nebude sklízet obilí, protože na druhý týden začnou na jeho polích kopat. Zaplatili mu osivo, za jitro dali pět set hned na ruku; za stavení prý dostane každý hodnotu, na jakou je pojištěn u hasičské pokladny, a malý přídavek, ale ten jen ti, kteří ihned všechno prodali. U Schura se už všechno podpisovalo, to se ví ne bez pálenky a vína.

Šymko pokrčil rameny. Co dělat? Jeho pole a lou-

ky byly jako ostrovy uprostřed oněch prodaných honů. Co dělat? Brzy mu budou šlapat po louce a zelenajících se rolích s žitem a ovsem. Kdo jim v tom zabrání? A žaloba? Vojerecký soudce nechce takovým žalobám rozumět, a někteří míní, že jeho přesvědčení je: když prodali všichni, a tím podpořili německé národní hospodářství, které spočívá velkým dílem na uhlí, neuškodí hloupému srbskému sedláčkovi, aby ho „die realen Tatsachen“ trošku poučily o tom, co si „das Allgemeininteresse“ žádá! Padesát marek pokuty, a oběma stranám stejnou měrou: to se zdá být tomuto ochránci státních zákonů spravedlnost!

Plný starostí a rozhořčení ulehl rolník Šymko k odpočinku.

Brzy po velikonocích se Šymkova Katka vdala ke Kulmanům do Bluně. Jen se svatba odbyla, začaly na všech tratích okolo Lubuše přípravy k otevření nového dolu. Přišlo velké množství dělníků, většinou z braniborských měst. Malá hrstka mezi nimi pocházela z okolních vsí, byli to vesměs rolníci a chalupníci, kteří své nemovitosti prodali a peníze málem do posledního groše utratili. Jejich rodiny bydlely v nájmu ve Vojerecích nebo na různých usedlostech, které ještě v sousedních vsích nerozvrátili.

V Lubuši se na všech stacích usadil velkoměstský proletariát, a všude bylo plno rámusu a neklidu, víc jak při dobytčím trhu v Chotěbuzi nebo ve Vojerecích.

Šymko byl jediný ve vsi, kdo se bránil a cizí lidi do domu nevzal.

Šymková náhle ochořela, pak se ještě vzpamatovala, ale naříkala dál velmi bolestně. Po velikonocích odešel čeledín do dolů, děvečka se odstěhovala do Grodku, provdala se tam za dělníka kteréši tkalcovny. Osud zamířil na Šymka velkou tlapou s ostrými drápy.

Týden před svatým Duchem zavřela Šymková oči navždy. Pochovali ji na lubušském hřbitově, neboť na krchově pod Narčem se už pohřbívat nesmělo. Narč byl přifařen do Vojerec, a boží pole pomalu zasypávali. Kříže a tabulky odvezli dílem do Vojerec, dílem do Lubuše. Z největší části je zasypali, když vyhloubili vedle hřbitova velký odvodňovací kanál pro briketárnu a vyložili jej betonovými skružemi.

Ještě jednou obešel Šymko všechny své pozemky, také ten, na němž chtěl mít poslední odpočinek, věčný výměnek, a kde už třetí týden bez milosti ryli do země. Právě tam, kde měl mít svůj hrob, v horním koutě nového hřbitova, stál velký bagr a nabíral písek ve dne v noci, den za dnem. A teprve když se začaly v písku objevovat první kosti ze hřbitova, postavili další zeď, ještě vyšší než obě předešlé. Z hygienických důvodů, připomněl ředitel briketárny vojereckému superintendentovi, který projevil úředně lítost nad tím, že zemřelí nemají klidu, jinak se zcela moderním cynismem upokojil. Krásné spřežení: velkokapitalisté a církevní hodnostář. A to všechno samozřejmě: „Bohu ke cti a Srbům k užitku...“

O týden později oznámil Šymko ředitelství briketárny, že žádá o sdělení, kdy by s nimi mohl po-

depsat smlouvu na prodej všech svých nemovitostí i s budovami, inventářem a holi. Hned pozitří přijel zástupce ředitele s vojereckým notářem a vykoupeni celou Šymkovu usedlost, zaplatili tři tisíce za jitra, za holi s dřevem čtrnáct tisíc a za budovy dvaatřicet tisíc, neboť se výborně hodily k použití jako skladiště, garáže, kůlny pro náradí a kanceláře.

Šymko dostal celkem sto šestnáct tisíc marek v hotovosti. Jediná jeho podmínka byla, že z tohoto obchodu nesmí nikdo dostat provizi, což zástupce ředitele a notář s pousmáním přislíbili. Formality byly odbyty. Šymko vzal peníze a strčil je do kapes kabátu.

Před hřbitovem u ptačanské silnice se setkal s pastorem Starakem. Krátkým pozdravem uťal duchovnímu další slovo.

„Nemusíte se už namáhat, abych prodal. Právě se stalo. Ale s pevnou podmínkou, a to potvrzenou notářem, že z těch mých dvaatřiceti jiter nedostane nikdo ani halěř jídášské provize. Zítřa odcházím do Bluně k Vuhlerovi. Tam se doufám tak hned neuvídíme. Sbohem!“

A nechal stát udiveného a trochu vyděšeného kněze uprostřed cesty.

O dva dny později už byl Šymko v Bluni na rozložitém statku starého Vuhlera, který tam měl výměnek pro sebe a nyní také pro Šymka. Do Bluně až do dnešních dnů marně docházejí agenti briektárny v Lubuši. Také pastor Starak chodí do Bluně každou třetí neděli, aby tam odsloužil srbské bohoslužby.

povídky, humoresky, reportáže, črty, pohádky a bajky, v nichž se setkáváme s originálním pohledem na realitu, zachycenou okem plným lásky ke všemu srbskému, ale také okem znalce přírody. Nowakovy prózy byly shrnuty mimo jiné do svazků: *Po srbských cestách* (Po serbských pučích, 1936), *V carství Dušana Silného* (W carstwie Dušana Sylneho, 1935), Bubákovy zápisky (Zapiski Bobaka, 1952), *Srbský Všudybyl* (Serbski Wšudzebyl, 1954, česky 1964), *Mistr Krabat* (Mišter Krabat, 1954, česky 1961), *Bulharské podletí* (Bulharske podlěčo, 1958), *Čáp a žaby* (Bačon a žaby, 1967).

RADYSERB — WJELA, JAN (1822 Židow — 1907). Významný obrozenský básník a prozaik. Patří k zakladatelům lužickosrbské prózy. Napsal řadu povídek a novel s historickou i současnou tematikou. Jeho nejlepší povídky vynikají čistým jazykem, obohaceným lidovými pořekadly a úslovími. Velkou hodnotu má jeho sběratelská činnost na poli lidové slovesnosti. Knižně vyšly: *Povídky k probuzení a osvěžení srdce pro Srby* (Pojdančka k wubudzenju a k polepšenju wutroby za Serbow, 1847), *Kříž a půlměsíc aneb Turci před Vidní v roce 1683* (Kříž a polměsíc abo Turkojo před Wienom v lěce 1683, 1883), *Bitva u Budyšina 1813* (Bitwa pola Budyšina 1813, 1891), *Zábavy* (Zabawy, 1900). Výběr z jeho povídek pod názvem *Výběr prózy* (Wuběr prozy) vyšel roku 1956.

SKALA, JAN (1889 Njebjelcicy — 1945 Dziedzice, Polsko). Významný básník, prozaik a publicista mezi dvěma světovými válkami. Jeho práním bylo stát se učitelem, pro chudobu rodičů se musel tohoto úmyslu vzdát. Pracoval jako keramický dělník, později v chemické továrně a v jiných povoláních. Za první světové války byl na východní, západní a jižní frontě. V roce 1919 založil dvojjazyčný Srbský deník (Serbski dzenik), v němž hájil práva Lužických Srbů. Později působil v Prager Presse v Praze. V letech 1925—1936 byl šéfredaktorem berlínského časopisu Kulturwehr, který zastupoval zájmy národnostních menšin v Německu. Roku 1927 na jeho stránkách vřele uvítal návrh Komunistické strany Německa v saském sněmu na národní a sociální rovnoprávnost Lužických Srbů. Po roce 1937 byl pronásledován fašisty. Vydal sbírky veršů *Drobty*

(Srijódki, 1920) a *Jiskry* (Škrě, 1923). V próze má pevné místo jeho novelka *Starý Šymko* (Stary Šymko). Roku 1962 vyšel výbor z jeho básní a próz *Můj sokol* (Mój sokol).

STACHOVÁ, ANGELA (1948 Praha). Prozaička. Absolvovala středoškolské studium na srbské vyšší škole, kde dosáhla kvalifikace v oboru mechanik telekomunikací. Na technice v Drážďanech vystudovala ekonomii. Působí jako vědecká pracovníce na lipské univerzitě. Ve svých povídkách píše sugestivně o životě mladých lidí. Vydala sbírky povídek: *Halo, Kazku* (Halo Kazek, 1974) a *V sobotu večer doma* (Sobotu wječor doma, 1978).

WORNAR, JAN (1934 Hórki). Prozaik. V letech 1947—1949 studoval na srbském gymnáziu ve Varnsdorfu, pak na vyšší srbské škole v Budyšině. Po univerzitních studích v Lipsku (obor tělovýchova a srbština) působil jako učitel v Budyšině a jinde, nyní učí na srbské škole v Ralbicích. Ve svých prózách sverázně navazuje na srbské humoristy (Bjedricha - Radlubina, Domašku, Iselta). Vydal mimo jiné sbírku povídek *Ponocný troubí* (Wajchtar trubi, 1967) a půvabnou knížku pro děti *Čapla a Hapla* (1970).

ZEJLER, HANDRIJ (1804 Stona Boršč — 1872 Łaz). Nejvýznamnější básník v době národního obrození, prozaik. Působil v Lužici jako evangelický duchovní. Ve svém rozsáhlém básnickém díle navazoval na notu lidové písně; mnohé jeho básně zhudebnil Awgust Kocor, některé zlidověly. Za svého života vydal knižně pět *Věnců srbských písní* (Wěncy serbskich spěwow, 1845—1849), *Srbské básně* (Serbske basnje, 1855), *Žně a jaro* (Žnje a nalěčo, z cyklu Počasy, 1845) a cyklus *Vyzvání mír* (So zwoni měr). Kromě poezie napsal Zejler řadu pozoruhodných bajek prózou. V době svého vzniku byly publikovány v časopisech a novinách, souborně vyšly ve IV. dílu Zejlerových sebraných spisů v roce 1891.